

N:o 211.

Af herr **J. E. Biesert**, om ändring af 37 och 75 §§ riksdagsordningen.

I motion n:o 29 i Första Kammaren har herr Enhörning föreslagit, »att Riksdagen ville i skrifvelse anhålla, det Kungl. Maj:t måtte utarbeta och snarast för densamma framlägga sådant förslag till ändrad lydelse af 75 § riksdagsordningen, hvarigenom det proportionella valsättet fastställdes till användning vid val till Riksdagens utskott och öfriga delegationer.»

Jag delar till fullo herr Enhörnings åsikt, att proportionella val till Riksdagens utskott skulle vara till fördel för ärendenas allsidiga utredning, därigenom att hvarje afsevärd grupp inom någondera kammaren genom sådana val finge fritt tillfälle att göra sig gällande vid utskottens sammansättning.

Jag hyser äfven den åsikten, att proportionella val skulle vara fördelaktiga, då Riksdagen har att utse, enligt § 50 riksdagsordningen, af Konungen äskade särskilda deputerade.

Men jag är däremot inte lika öfvertygad om lämpligheten af proportionella val vid tillsättandet af Riksdagens öfriga delegationer, åtminstone hvad vissa af dem beträffar.

På grund af den nuvarande partigrupperingen har det i Andra Kammaren under de senare åren frivilligt utbildat sig den praxis, att till ledamöter i utskotten valts personer från de olika partierna något så när i förhållande till partiernas styrka enligt på förhand gjord öfverenskommelse. Men andra synpunkter hafva tydligen gjort sig gällande vid val af vissa

andra delegationer, exempelvis vid val af de valmän, som hafva att utse revisorer af riksbankens afdelningskontors räkenskaper och förvaltning. Vid dessa val har önskan att låta kändedomen om de olika orterna inom landet komma till sin rätt uppenbarligen varit starkare än önskan om en proportionell partirepresentation.

Jag menar således, att erfarenheten visar, att det måhända inte är lämpligt att vid val af Riksdagens *alla* delegationer använda det proportionella valsättet. Däremot borde numera ingen tvekan råda om lämpligheten af proportionella val till utskotten och därmed jämförliga delegationer.

Bifall till herr Enhörnings motion skulle emellertid hafva till följd, att vi finge vänta på de fördelar proportionella val till utskotten erbjuda ända till år 1909 — i bästa fall. Jag för min del tror, att det finnes ett sätt att komma i åtnjutande af dessa fördelar redan under nästa riksdagsperiod, äfven om man är enig med herr Enhörning däruti, att utarbetandet af en lämplig proportionell valmetod för nu ifrågavarande ändamål bör öfverlämnas åt regeringen, »som bättre än enskilde förslagsställare är i tillfälle att grundligt skärskåda saken från olika synpunkter och lämna företräde åt en sådan valmetod, som på enklaste sätt kan leda till det mest exakta resultat.»

Enligt min mening är det inte önskligt, att bestämmelserna rörande valsättets detaljer införas i grundlagen. Dessa bestämmelser böra utan tvivel äga större rörlighet, än ett grundlagsstadgande medgifver. De kunna därför utan olägenhet införas till exempel i de reglementariska föreskrifterna för Riksdagen, under det att i grundlagen -- lämpligast måhända i § 75 af riksdagsordningen — införas endast ett stadgande, att de i § 37 och § 50 omförmälda val skola vara proportionella.

Då det emellertid kan inträffa, att fyllnadsval måste äga rum efter afgangens utskottsledamot, och sådant val naturligtvis ej kan ske efter någon som helst proportionell princip, torde det vara nödvändigt att i grundlagen införa stadgande om undantag för dylikt val, hvilket sjölfallet fortfarande bör ske enligt majoritetsprincipen.

Om Riksdagen beslutar en sådan grundlagsändring, att det fastslås, att valen till utskotten skola vara proportionella, utan angifvande af valsättets detaljer, så bör den ju samtidigt i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till sådant proportionellt valsätt, som kan finnas vara lämpligt att använda vid här ifrågavarande val. På det att önskan om en snar lösning af denna fråga måtte tillfredsställas, bör dessutom Riksdagen anhålla, att Kungl. Maj:ts förslag måtte föreläggas redan nästa

Riksdag. Jag har i detta syfte samtidigt med denna motion i särskild motion hemställt, att Riksdagen ville besluta en sådan skrifvelse.

På grund af hvad jag här anført, får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte såsom hvilande för vidare behandling i grundlagsenlig ordning antaga följande förslag till ändrad lydelse af 37 § mom. 1 och 75 § riksdagsordningen:

§ 37.

1. Å hvarje lagtima riksdag skola, inom sex dagar efter dess öppnande, tillsättas: ett konstitutionsutskott, ett statsutskott, ett bevillningsutskott, ett bankoutskott samt ett lagutskott. Dessa Riksdagens ständiga utskott skola bestå: konstitutionsutskottet af tjugu, statsutskottet af tjugufyra, bevillningsutskottet af tjugu, bankoutskottet af sexton och lagutskottet af sexton ledamöter, hvilka hvardera kammaren till halfva antalet inom sig väljer; ankommande på kamrarnes sammanstående beslut att, när sådant befinner vara af nöden, tillsätta särskildt utskott för upptagande af fråga, som tillhör ständigt utskotts behandling, så ock att, därest utskott anmäler behof af förstärkning i ledamöternas antal, sådant bevilja.

§ 75.

1. Vid alla val iakttages, att namnsedlarne, såframt de skola blifva gällande, böra vara enkla, slutna, hoprullade, omärkta och fria såväl från all tvetydighet i anseende till personernas namn som från oriktighet i anseende till deras antal. Mellan personer, som vid val undfått lika antal röster, skiljes genom lottning, när så erfordras.

2. De i 37 § och 50 § omförmälda val skola vara proportionella, där ej fråga är om val efter afgången utskottsledamot eller deputerad.

Närmare föreskrifter meddelas i de reglementariska föreskrifterna för Riksdagen.

Jag anhåller slutligen vördsamt, att konstitutionsutskottet, om det finner mitt nu framställda förslag böra bifallas, ville göra de ändringar och tillägg det finner önskvärda.

Stockholm den 22 februari 1905.

Elof Biesert.

N:o 212.

Af herr **J. E. Biesert**, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående förslag till proportionellt valsätt vid val af Riksdagens utskott m. m.

Under hänvisning till min denna dag väckta motion med förslag till sådan grundlagsändring, att valen till Riksdagens utskott m. m. skola vara proportionella, får jag härmed vördsamt hemställa,

att Riksdagen — under förutsättning, att Riksdagen såsom hvilande för vidare behandling i grundlagsenlig ordning antager förslag till sådan grundlagsändring, att de i 37 § och 50 § riksdagsordningen omförmälda val skola vara proportionella — ville i skrifvelse anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utarbeta och för nästa Riksdag framlägga förslag till sådant proportionellt valsätt, som kan finnas lämpligt att använda vid här omhandlade val.

Stockholm den 22 februari 1905.

Elof Biesert.